

Oorlogsmonument

Het Verscholen Dorp, Pas Op weg, Vierhouten

GPS: 52.336161, 5.873340

Onthuld: 4 mei 1970

Het monument is een zwerfkei op een voetstuk van veldkeien. Op de gedenksteen is een ijzeren gedenkplaat aangebracht.



De zwerfkei is geplaatst op een voetstuk van veldkeien. Het herinnert aan het feit, dat tussen april 1943 en eind oktober 1944 ongeveer tachtig onderduikers in negen hutten een veilige schuilplaats vonden. Onder de onderduikers waren joodse families, mensen die niet in Duitsland wilden werken, verzetsmensen en aan het einde van de periode ook Engelse en Amerikaanse piloten. Zelfs een Duitse deserteur en een Rus, die uit een krijgsgevangenkamp was ontsnapt, vonden hier onderdak.

Het kamp was er gekomen op initiatief van de advocaat mr. E. H. von Baumhauer en D. D. Bakker, een gepensioneerde hoofdconducteur van de spoorwegen. Opa Bakker en zijn vrouw Tante Cor namen, met anderen, de dagelijkse verzorging voor hun rekening.



Bij toeval werd het Pas Opkamp of Het Verscholen Dorp op 29 oktober 1944 door twee Landstormers ontdekt, Acht joden overleefden de ontdekking niet. Een vrouw overleed, haar man werd vermoord. De zes overige joden werden aan de Tongerenseweg gefusilleerd, waaronder een jongetje van zes jaar. Zie info bij Gedenksteden Tongerenseweg in deze app.

Na de oorlog waren de hutten vernield. De gedachte ontstond om de herinnering aan het kamp zichtbaar te maken. Initiatiefnemers waren I. Buwalda, werkzaam bij de Bereden Groep van de Rijkspolitie en de Nunspeetse huisarts, dokter J. Menges. Zij legden contact met oud-bewoners en het idee werd uitgewerkt.

Er kwam een zwerfkei. De veldkeien waren in het bos bij elkaar gezocht. Een gedenkplaat werd aangebracht. De tekst luidt:

Ter herinnering aan

Het onderduikerskamp en zijn OPRICHTERS,

In het bijzonder TANTE COR en OPA BAKKER.

Aangeboden door de velen die in deze

veilige haven mochten ankeren vanaf

april 1943 tot november 1944

4 mei 1970

De onthulling vond op 4 mei 1970 plaats door de jongste onderduiker uit het kamp, de toen 5-jarige Herman Löwenberg samen met tante Cor.



In 1984 werd een hut nagebouwd en in 1995 nog twee, zodat drie hutten een beeld geven van de situatie in het Pas Okkamp ofwel Het Verscholen Dorp.

Over Het Verscholen Dorp is meer te lezen op de website van de Stichting Het Verscholen Dorp (www.verscholendorpvierhouten.nl) en het boek van Aart Visser: Het Verscholen Dorp, Verzet en onderduikers op de Veluwe, negende, uitgebreide en herziene druk 2018.

Ook is er een permanente expositie in Hotel Restaurant De Vossenbergh, Elspeterbosweg 1, Vierhouten.

Jaarlijks vindt op 4 mei een herdenking plaats bij dit monument.

